

สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เขียนขึ้นเพื่อให้ทราบถึงสภาพโดยทั่ว ๆ ไปของอุตสาหกรรมทอผ้าในครัวเรือน อันได้แก่ สภาพการผลิตและการตลาด ต้นทุน รายได้ กำไรสุทธิและผลตอบแทนจากการลงทุนในการผลิต สิ่งทอแต่ละประเภท ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ผู้ผลิตประสบ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ที่อยู่ในระหว่างการตัดสินใจลงทุนหรือผู้ที่สนใจในอาชีพการทอผ้าด้วยมือทราบได้ว่าการลงทุนในการทอผ้าแต่ละประเภทนั้นมีผลตอบแทนต่างกันอย่างไร ต้องใช้เงินทุนมากน้อยเพียงไร มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง เพื่อให้ผู้สนใจทำการวิเคราะห์และตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

ข้อมูลในการวิจัยเรื่องนี้ได้จากการสอบถามผู้ผลิตในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนจำนวน ๕๐ ราย โดยสอบถาม เฉพาะผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายและผ้าไหมรวม ๑๐ ชนิด ได้แก่ กล้วยาม เลื่อยาง ผ้าขึ้นฝ้าย ผ้าขาวม้า ผ้าดิบ ผ้าฝ้ายตัดเสื่อ ผ้าเทป ผ้าฝ้ายสันจกและผ้าไหมยก แบบสอบถามที่ใช้จัดทำขึ้นตามโครงสร้างของ วัตถุประสงค์ในการวิจัย หลังจากนำไปทดสอบและตัดแปลงแก้ไขแล้ว จึงนำไปรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่ได้ก็นำมาจัดทำรหัสลงในบัตรประเภทที่เรียกว่า Key - Sort Cards แยกผู้ผลิตออกเป็นราย ๆ ไป ที่ขอบบัตรได้เจาะเป็นช่องไว้ แต่ละช่องนั้นสามารถแทนความหมายของข้อความในแบบสอบถาม ซึ่งวิธีแทนคำช่องเหล่านี้คือ เจาะให้ขอบบัตรขาดจากกัน เมื่อนำบัตรเหล่านี้มาเรียงกัน ใช้เหล็กสอดเข้าไปในบัตรที่เจาะ บัตรที่เจาะก็จะหลุดออกมาและสามารถจะนับได้ว่าเป็นความถี่เท่าใด วิธีนี้สามารถจะตรวจเช็คได้รวดเร็ว ว่าตัวแปรใดสัมพันธ์กับตัวแปรใดบ้าง และสะดวกในการแยกประเภทข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารอ้างอิงของกองอุตสาหกรรมในครอบครัวและ กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับบทบาทของรัฐบาลที่มีต่อ อุตสาหกรรมสิ่งทอระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. สภาพการผลิต

ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับภาวะการผลิตสิ่งทอระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือน ตามที่ได้ทำการสำรวจ ได้แก่

๑.๑ ปัจจัยการผลิต ปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ๆ ของการทอผ้าระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือนประกอบด้วย

(๑) ผู้ประกอบการ เกือบทั้งหมดของผู้ประกอบการประกอบอาชีพนี้เพราะเป็นอาชีพที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ และส่วนใหญ่ยึดอาชีพนี้เป็นอาชีพรอง นอกจากนี้ผู้ผลิตยังประกอบการทอผ้าฝ้ายมากกว่าผ้าไหม โดยเฉพาะในเขตอำเภอสันกำแพงและอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ไม่พบว่ามีการทอผ้าไหมตามบ้าน ผู้ผลิตส่วนมากเข้าไปรับจ้างทอผ้าที่โรงงานหรือถ้าไม่ไปทอที่โรงงานทางโรงงานก็จะแจกงานออกไปให้ทออยู่ที่บ้าน สภาพการดำเนินงานได้เปลี่ยนไปจากเมื่อก่อนซึ่งเคยทำการผลิตเอง คือเป็นผู้ลงทุนเอง เปลี่ยนสภาพมาเป็นผู้รับจ้าง บางหมู่บ้านก็เลิกประกอบอาชีพนี้หันไปประกอบอาชีพอย่างอื่น แต่ที่อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูนเป็นไปในทางตรงกันข้าม กล่าวคือ ผู้ผลิตส่วนส่วนใหญ่เคยทำงานตามโรงงานทอผ้า และเมื่อมีความชำนาญแล้วก็ออกมาประกอบการผลิตเอง

(๒) เครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้า เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการทอผ้าเป็นแบบง่าย ๆ สามารถประดิษฐ์ขึ้นใช้เองได้ ตามธรรมชาติจะทอด้วยกี่มือ ทำด้วยไม้ซึ่งมีทั้งชนิดที่พื้นเมืองและที่กระตุก ถ้าเป็นผ้าลายซัดสีเดียวมักทอด้วยกี่กระตุก และถ้าเป็นผ้ายกหรือผ้าที่มีลวดลายมักทอด้วยกี่พื้นเมือง

(๓) วัตถุดิบ ได้แก่ เส้นด้ายและเส้นไหม สำหรับเส้นด้ายที่ใช้ในการทอผ้านั้น ผู้ผลิตส่วนใหญ่ซื้อเส้นด้ายมาจากตลาดในท้องถิ่นหรือตลาดในตัวจังหวัด ถ้าเป็นผู้ผลิตรายย่อยมักจะซื้อจากพ่อค้าคนกลางหรือผู้ลงทุนในท้องถิ่นนั้น ๆ และเส้นด้ายที่ซื้อมาเป็นเส้นด้ายที่เป็นด้ายเครื่องจักรและย้อมสีแล้ว ซึ่งสาเหตุที่ผู้ผลิตซื้อเส้นด้ายที่ย้อมสีแล้ว เพราะส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในกรรมวิธีการย้อมและย้อมสีเองไม่สวย

ส่วนเส้นไหมที่ใช้ในการทอผ้าไหม ผู้ผลิตมิได้ทำการผลิตเส้นไหมเอง แต่ซื้อมาจากตลาดใน
ตัวจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และกรุงเทพมหานคร ส่วนผู้ผลิตรายย่อยซื้อจากพ่อค้าคนกลาง เส้นไหม
ที่ซื้อมานั้น เป็น เส้นไหมดิบทั้งหมด ผู้ผลิตจะนำมาย้อมสีเอง

(๔) แรงงาน เกือบทั้งหมดคือใช้แรงงานที่เป็นสมาชิกในครอบครัวหรือญาติพี่น้อง
ลงทุนลงแรงร่วมกัน โดยแต่ละคนมีความชำนาญเฉพาะผลิตภัณฑ์บางอย่าง ซึ่งได้รับความรู้หรือฝึกอบรม
สืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณกาล สำหรับค่าแรงไม่ได้มีกฎเกณฑ์ว่าจ่ายเท่าใด

(๕) ทูน่า อาจจะกล่าวได้ว่าการลงทุนจัดหาเครื่องอุปกรณ์การผลิตมีน้อยมาก เพราะ
เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะที่ชาวพื้นเมืองใช้อยู่นั้นทำขึ้นเองตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ เป็นที่ที่ทำได้
ไม่สึกหาได้ในป่าโดยไม่ต้องซื้อ เสียแต่ค่าแรงในการทำที่เท่านั้น การประมาณราคาของผู้ผลิตแต่ละราย
ก็แตกต่างกันมาก แต่ราคาฐานนิยมคือ ๔๐๐ บาท ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเงินลงทุนในการทำก็น้อยมาก ซึ่ง
ในปัจจุบันนี้ไม่สามารถหาซื้อได้ในราคาดี

ส่วนเงินทุนหมุนเวียนที่ใช้ในการดำเนินงานได้แก่ เงินทุนที่ใช้ในการผลิตสินค้าซึ่งประกอบด้วย
เงินทุนในการจัดหาวัตถุดิบและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เงินทุนหมุนเวียนจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดของการ
ลงทุน เป็นสำคัญ

๑.๒ กรรมวิธีการผลิต การผลิตทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การกรอด้ายหรือไหม การเดินด้าย
หรือไหม การทอหรือไหม ตลอดจนการทอเป็นผืนผ้าจะต้องทำด้วยมือจึงจำเป็นต้องอาศัยฝีมือ ความ
ชำนาญและความประณีตของผู้ผลิตในการดำเนินงาน

๑.๓ ประสิทธิภาพในการผลิต หมายถึง การใช้ปัจจัยในการผลิตเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์
มากที่สุด โดยตั้งข้อสมมติฐานเกี่ยวกับประสิทธิภาพการผลิตไว้ว่า "อุตสาหกรรมทอผ้าระดับอุตสาหกรรมใน
ครัวเรือนนี้มีประสิทธิภาพในการผลิตต่ำ" ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า อุตสาหกรรมทอผ้าระดับ
อุตสาหกรรมในครัวเรือนนี้มีประสิทธิภาพในการผลิตต่ำตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุดังนี้คือ

(๑) ต้นทุนการผลิตสูง เพราะขาดประสิทธิภาพในการใช้วัตถุดิบของการทอผ้า
ด้วยมืออย่างประหยัดกับความไม่สามารถที่จะควบคุมราคาวัตถุดิบไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม

(๒) ขาดประสิทธิภาพในการใช้ปัจจัยแรงงาน เนื่องจากใช้แรงงานไม่เต็มที่
จึงทำให้ผลผลิตที่ได้รับไม่สูงเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังไม่มี การแบ่งงานกันทำ การทำงานทุกขั้นตอนส่วนมาก
เป็นหน้าที่ของบุคคลคนเดียวโดยตลอด

(๓) ความล้าหลังทางเทคโนโลยี เนื่องจากผู้ผลิตใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการผลิตต่ำ ทำให้เสียเวลาในการผลิต และผู้ผลิตส่วนมากยังไม่เข้าใจถึงวิธีการทอผ้าเพื่อให้มีคุณภาพดีพอ

(๔) ขาดความรู้ทางด้านจัดการ ผู้ผลิตไม่มีการวางแผนเกี่ยวกับการผลิต ผู้ผลิตส่วนมากมุ่งที่ปริมาณมากกว่าคุณภาพ จึงทำให้เกิดผลเสียในด้านราคาและการขาดตลาดจำหน่าย

๒. ภาวะตลาด ราคาและช่องทางการจำหน่าย

๒.๑ ภาวะตลาดและความต้องการของตลาด ผ้าไหมที่ผู้ผลิตทอจำหน่ายเป็นพวกผ้าชิ้นยกไหม ส่วนผ้าไหมที่ทอเป็นพับไม่มีการทอตามบ้าน จึงทำให้ตลาดผ้าไหมอยู่ในวงแคบไม่สามารถส่งออกไปต่างประเทศได้เพราะชาวต่างชาติไม่นิยมนุ่งผ้าชิ้นและสินค้าผ้าไหมจึงถือว่าเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย เป็นที่นิยมแพร่หลายเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้ค่อนข้างสูง ส่วนตลาดในการจำหน่ายผ้าฝ้ายมีมากกว่า กล่าวคือ ตลาดผ้าฝ้ายนอกจากจะมีที่อำเภอสนักำแพงซึ่งเป็นตลาดผ้าไหมแล้วยังมีตลาดจำหน่ายที่ตัวเมืองในจังหวัดเชียงใหม่ และที่อำเภอเมืองลำพูน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

ปัจจุบันความต้องการผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่อยู่ในขอบเขตของการวิจัยมีแนวโน้มลดลง ดังจะเห็นได้จากปริมาณการจำหน่ายเมื่อเทียบกับปีก่อน ผู้ผลิตส่วนใหญ่จำหน่ายได้เท่ากับปีก่อนหรือน้อยกว่า ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากราคาของผลิตภัณฑ์สูงขึ้น ประกอบกับผู้บริโภคส่วนใหญ่หันไปซื้อผลิตภัณฑ์ที่ทำสำเร็จรูปแล้ว เช่น เสื้อผ้าสำเร็จรูป ผ้าชุดรองจานอาหาร ผ้าเช็ดมือ ผ้าคลุมเตียง กระเป๋า ผ้าไหมที่ทอเป็นพับไม่ใช่ผ้าชิ้น ซึ่งผลิตภัณฑ์เหล่านี้ผู้ผลิตไม่ได้ทำการผลิต นอกจากนี้ปริมาณการจำหน่ายในระหว่างปีมักไม่คงที่ ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับเทศกาลประเพณีและเทศกาลท่องเที่ยว

๒.๒ ช่องทางการจำหน่ายและการกำหนดราคา การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่มีคนกลางรับไปจำหน่ายหรือผู้ผลิตเป็นผู้จำหน่ายเอง ในกรณีที่เป็นผู้จำหน่ายเองจะมีการขายทั้งปลีกและส่ง ส่วนราคาของผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายไม่คงที่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับต้นทุนวัตถุดิบ แต่การกำหนดราคาจำหน่ายนั้นส่วนใหญ่มคนกลางเป็นคนกำหนด ผู้ผลิตจะมีส่วนในการควบคุมราคาขายไม่มากนัก และไม่แน่ว่าราคาขายจะเป็นราคาที่ยุติธรรมหรือเป็นที่พอใจของผู้ผลิตเสมอไป

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า "การจำหน่ายสิ่งทอระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือนมีลักษณะเป็นการขายผ่านพ่อค้าคนกลางและการกำหนดราคาขึ้นอยู่กับพ่อค้าคนกลาง" ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. ต้นทุน รายได้ กำไรสุทธิและผลตอบแทนจากการลงทุน

๓.๑ การเปรียบเทียบต้นทุน รายได้ กำไรสุทธิของการผลิตสิ่งทอแต่ละประเภท

ซึ่งวิเคราะห์ออกมาในรูปของ "อัตราส่วน" ได้แก่

- (๑) อัตราส่วนของต้นทุนต่อรายได้ คือ อัตราส่วนระหว่างต้นทุนกับรายได้
- (๒) อัตราส่วนของกำไรสุทธิต่อรายได้ คือ อัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิกับรายได้

ซึ่งผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทั้งสองนี้ปรากฏว่า ผลผลิตที่ทำให้อัตราส่วนของต้นทุนต่อรายได้น่าที่สุดและอัตราส่วนของกำไรสุทธิต่อรายได้สูงที่สุด ได้แก่ ผลผลิตที่ถุงย่าม นับว่าเป็นผลผลิตที่ทำให้กำไรสูงที่สุดและมีต้นทุนต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ ส่วนผลผลิตที่ทำให้อัตราส่วนของต้นทุนต่อรายได้น่าหรืออัตราส่วนของกำไรสุทธิต่อรายได้สูงเรียงตามลำดับรองจากผลผลิตที่ถุงย่าม ได้แก่ เสื้อยาง ผ้าไหม ผ้าขาวม้า ผ่าดิบ ผ่าเทพ ผ่าชิ้นผ้าย ผ่ายตีนจก ผ่าชิ้นผ้ายตีนจก และผ้าผ่ายตัดเสื้อ

๓.๒ ผลตอบแทนจากการลงทุน จากการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุนในการผลิตสิ่งทอแต่ละประเภทปรากฏว่า

- (๑) ผลผลิตที่ทำให้ผลตอบแทนสูงมาก ได้แก่ ถุงย่าม (๓๗.๒๔ เปอร์เซ็นต์)
- (๒) ผลผลิตที่ทำให้ผลตอบแทนค่อนข้างสูงได้แก่ เสื้อยาง และผ้าไหม (๒๖.๔๔ และ ๒๒.๖๗ เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ)
- (๓) ผลผลิตที่ทำให้ผลตอบแทนปานกลาง ได้แก่ ผ้าขาวม้า ผ่าดิบ ผ่าเทพ ผ่าชิ้นผ้าย ผ่าผ่ายตีนจก (๑๗.๒๐, ๑๓.๖๕, ๑๓.๕๐, ๑๒.๘๓ และ ๑๑.๑๔ เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ)
- (๔) ผลผลิตที่ทำให้ผลตอบแทนค่อนข้างต่ำ ได้แก่ ผ่าชิ้นผ้ายตีนจกและผ้าผ่ายตัดเสื้อ (๘.๒๐ และ ๕.๓๓ เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ)

จากการวิเคราะห์ผลตอบแทนดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าผลผลิตส่วนใหญ่ให้ผลตอบแทนปานกลางและค่อนข้างต่ำ แต่ถ้าพิจารณาถึงผลตอบแทนของผลผลิตทั้งหมดซึ่งเท่ากับ ๑๘.๘๗ เปอร์เซ็นต์ ก็นับได้ว่าอุตสาหกรรมสิ่งทอระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือนนี้ให้ผลตอบแทนค่อนข้างสูง ซึ่งตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓.๓ การเปรียบเทียบผลตอบแทนกับรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวัน การทอผ้าระดับอุตสาหกรรม ในครัวเรือนนั้นเป็นการทอโดยใช้แรงงานคน ฉะนั้นการทอผ้าแต่ละประเภทต้องใช้เวลาในการทอ การที่จะพิจารณาอัตราผลตอบแทนแต่เพียงอย่างเดียวนั้นยังไม่สามารถจะแสดงให้เห็นชัดเจนได้ว่า ผลผลิตที่ใดให้ผลตอบแทนสูงต่ำเพียงไร ดังนั้นควรที่จะพิจารณาถึงผลตอบแทนในลักษณะของรายได้สุทธิต่อวันต่อคนควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้เห็นถึงผลตอบแทนจากการลงทุนในแง่ของอัตราส่วนและรายได้สุทธิ ซึ่งสามารถจำแนกผลผลิตที่ออกได้เป็น ๔ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ ๑ เป็นกลุ่มที่ให้ผลตอบแทนสูงและรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันสูง เช่นเดียวกัน ได้แก่ กล้วยน้ำว้า

กลุ่มที่ ๒ เป็นกลุ่มที่ให้ผลตอบแทนค่อนข้างสูงแต่ให้รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันค่อนข้างต่ำ ได้แก่ เสือเฒ่าและผ้าไหม

กลุ่มที่ ๓ เป็นกลุ่มที่ให้ผลตอบแทนระดับปานกลางและให้รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันต่ำจนถึงต่ำมาก ได้แก่ ผ้าขาวม้า ผ้าดิบ ผ้าเทป ผ้าขึ้นฝ้ายและผ้าฝ้ายต้นจก

กลุ่มที่ ๔ เป็นกลุ่มที่ให้ผลตอบแทนค่อนข้างต่ำให้รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันต่ำเช่นกัน ได้แก่ ผ้าขึ้นฝ้ายต้นจกและผ้าฝ้ายตัดเสื่อ

๔. ปัญหา อุปสรรค และบทบาทของรัฐบาล

๔.๑ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของผู้ผลิต ปัญหาและอุปสรรคของผู้ผลิตที่ได้จากการสังเกตและสอบถามได้แก่

(๑) ปัญหาด้านเทคนิคในการผลิตผ้า ผู้ผลิตส่วนมากยังไม่เข้าใจถึงวิธีการทอผ้า เพื่อให้มีคุณภาพดีพอ

(๒) ปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบและวัตถุดิบขึ้นราคา เนื่องจากผู้ผลิตไม่มีโครงการผลิตระยะยาว ผู้ผลิตไม่เก็บทุนวัตถุดิบไว้ใช้ในระยะยาว เพราะผู้ผลิตไม่มีเงินทุนพอ ส่วนใหญ่ซื้อไปเป็นจำนวนน้อยผู้ขายก็จะขายในราคาขายปลีก และอาจขึ้นราคาในกรณีที่วัตถุดิบขาดแคลน

(๓) ปัญหาทางด้านการพัฒนาแบบของผลิตภัณฑ์ ผู้ผลิตส่วนใหญ่ไม่มีการพัฒนาแบบของผลิตภัณฑ์เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของท้องตลาดอย่างแท้จริง แบบของผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ยังคงเป็นแบบเดิม มีผู้ผลิตเพียงไม่กี่รายเท่านั้นที่มีการพัฒนาแบบของผลิตภัณฑ์

(๔) ปัญหาเรื่องการสร้างความเชื่อถือให้กับผู้ซื้อ ผู้ผลิตมุ่งที่ปริมาณมากกว่าคุณภาพ สินค้าที่ผลิตได้ไม่มีมาตรฐานที่แน่นอน จึงเป็นการยากที่จะสร้างความนิยมให้เกิดขึ้นกับผู้ซื้อ

(๕) ปัญหาเรื่องการจำหน่ายสินค้าที่ผลิตได้ เนื่องจากขาดการศึกษาทางด้านการตลาด ไม่สามารถวางแผนได้ล่วงหน้าว่าตลาดลูกค้ามีแนวโน้มจะซื้อสินค้ามากขึ้นหรือลดลงอย่างไร อีกทั้งผู้ผลิตบางรายมีความกระตือรือร้นน้อยที่จะหาตลาดเอง ส่วนใหญ่ให้พ่อค้าคนกลางเข้าไปปรับผลิตภัณฑ์ถึงบ้านเพราะสะดวกกว่าการที่จะหาตลาดเอง

(๖) ปัญหาพ่อค้าคนกลาง เนื่องจากผู้ผลิตส่วนใหญ่ขาดความรู้ความสามารถด้านการตลาดจึงจำเป็นต้องพึ่งพ่อค้าคนกลาง เพราะถ้าหากไม่มีพ่อค้าคนกลาง ผู้ผลิตเองก็จะประสบกับปัญหาในการขายได้

(๗) ปัญหาการขาดแคลนเงินทุน ผู้ผลิตส่วนใหญ่ขาดทุนทรัพย์จึงต้องไปรับวัตถุดิบจากผู้ลงทุนหรือพ่อค้าคนกลางและต้องขายผลิตภัณฑ์ให้แก่บุคคลทั้งสองประเภท ในบางครั้งผู้ผลิตบางรายต้องการได้เงินโดยรีบด่วน เป็นเหตุให้ต้องรับขายสินค้าถึงแม้ว่าจะขายได้ในราคาไม่ยุติธรรมนัก

(๘) ปัญหาทางค่านาราคาของสินค้า ผู้ผลิตส่วนใหญ่ไม่ได้รับราคาที่ยุติธรรม เนื่องจากต้องพึ่งพ่อค้าคนกลางหรือผู้ลงทุน ผู้ผลิตจึงถูกกดราคา และผู้ผลิตมักจะถือว่าเงินที่ได้จากการขายในส่วนที่เกินจากต้นทุนวัตถุดิบเป็นกำไรหรือรายได้ จึงขายให้คนกลางหรือผู้ลงทุนในราคาไม่สูงนัก แต่พ่อค้าคนกลางหรือผู้ลงทุนจะเป็นผู้กำหนดราคาในท้องตลาดให้สูงขึ้น ทำให้พ่อค้าคนกลางหรือผู้ลงทุนได้กำไรมาก

๔.๒ บทบาทของรัฐบาลที่มีต่ออุตสาหกรรมประเภทนี้ การส่งเสริมช่วยเหลือ

อุตสาหกรรมทอผ้าในครัวเรือนเป็นหน้าที่ของกองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ปฏิบัติงานประสานกับพัฒนาการจังหวัดหรือพัฒนาการอำเภอ ของกรมการพัฒนาชุมชน โดยมอบให้กรมการพัฒนาชุมชนเป็นเจ้าของโครงการ ส่วนกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมรับผิดชอบในด้านวิชาการและให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

(๑) ส่งคนไปอบรมในท้องถิ่นที่ต้องการหรือเปิดหน่วยอบรมขึ้น เป็นศูนย์กลาง

(๒) ส่งเสริมโดยการประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรสนใจในการประกอบอาชีพทอผ้า

โดยจัดให้มีการแสดงนิทรรศการและสาธิตในท้องที่จังหวัดต่าง ๆ

(๓) ส่งเสริมโดยการให้ความช่วยเหลือทางด้านเงินทุน โดยให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ขาดแคลนเงินลงทุนกู้เงินได้ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำและผ่อนชำระในระยะเวลาที่พอสมควร

(๔) ส่งเสริมโดยการให้ความช่วยเหลือทางการตลาดโดยจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ไทยขึ้นเพื่อรับซื้อหรือรับฝากขายผลิตภัณฑ์ในเมืองที่มีคุณภาพอยู่ในมาตรฐาน

เมื่อได้ทราบถึงบทบาทของรัฐบาลในการให้ความช่วยเหลือจะเห็นว่ารัฐบาลพยายามที่จะดำเนินการให้เกิดผลดีที่สุด แต่จากการสำรวจพบว่าผู้ผลิตที่อยู่ในเขตที่ทำการวิจัยไม่เคยได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลและไม่ทราบว่า มีหน่วยงานของรัฐบาลคอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนอยู่ และจากการสอบถามพบว่าผู้ผลิตส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือจากรัฐบาลทั้งทางด้านวิชาการ เงินทุนและการตลาด

ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้ผลิตประสบอยู่ขณะนี้ ผู้เขียนมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะบางอย่างที่จะช่วยในการแก้ปัญหาได้บ้าง ซึ่งอาจจะ เป็นประโยชน์และเป็นแนวทางสำหรับทางราชการและผู้ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพนี้ ในการร่วมกันหาทางแก้ไข เพื่อให้ผู้ผลิตสามารถดำเนินการได้โดยสะดวกและมีฐานะทาง เศรษฐกิจดีขึ้น ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาพอสรุปได้ดังนี้

๑. ทางราชการควรจัดเจ้าหน้าที่สำหรับรวบรวม ค้นหาความรู้เพื่อนำมาปรับปรุงวิธีการผลิตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพได้มาตรฐานในปริมาณที่เพียงพอกับความต้องการของตลาด และในการฝึกอบรมหรือแนะนำทางราชการควรส่งเจ้าหน้าที่ไปประจำที่ท้องถิ่นนั้น ๆ ให้เพียงพอ เพื่อคอยควบคุมให้ผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมปฏิบัติตาม มิฉะนั้นแล้วผู้ผลิตจะไม่เข้าใจดี และมักปฏิบัติตาม "ครึ่ง ๆ กลาง ๆ" ทำให้ไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร

๒. ในการให้ความช่วยเหลือทางด้านวัตถุดิบ อาจจัดตั้งในรูปของสหกรณ์ เพื่อซื้อวัตถุดิบที่ละมาก ๆ มาจำหน่ายแก่ผู้ผลิตในราคาพอสมควร ทั้งนี้เนื่องจากผู้ผลิตส่วนใหญ่ซื้อวัตถุดิบจากพ่อค้าคนกลางหรือผู้ลงทุนในราคาที่สูงกว่าราคาตามท้องตลาด และถ้าซื้อวัตถุดิบเองก็ต้องซื้อที่ละน้อย ไม่ได้ส่วนลดและซื้อในราคาขายปลีกทำให้ราคาต้นทุนของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้สูงกว่าผู้ผลิตรายที่ใหญ่กว่า

๓. ในการให้ความช่วยเหลือทางด้านเงินทุนซึ่งทางราชการได้ให้ความช่วยเหลือทางด้านนี้ อยู่แล้ว แต่จากการสอบถามผู้ผลิตในเขตที่ทำการวิจัยพบว่า ผู้ผลิตไม่สามารถที่จะกู้เงินได้ เพราะไม่มี หลักทรัพย์ไปค้ำประกันเงินกู้ การแก้ปัญหาเรื่องเงินกู้ถ้าหากผู้ผลิตสามารถรวมตัวจัดตั้งเป็นสมาคมหรือ สหกรณ์ได้ ก็อาจจะขอกู้เงินจากทางราชการได้ โดยทางสหกรณ์เป็นผู้กู้และสมาชิกสามารถที่จะกู้เงินจาก สหกรณ์ได้ แต่การให้กู้เงินแก่สมาชิกมีข้อควรระวังคือ การกู้ไม่ควรให้เป็นตัวเงิน ควรให้กู้ในรูปของสิ่ง ของที่จำเป็นแก่การผลิต โดยสหกรณ์จะต้องเป็นผู้จัดซื้อวัตถุดิบมาให้ เมื่อสมาชิกมาขอกู้จะจดบันทึกไว้ และ เมื่อสมาชิกรนำผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้มาจำหน่าย ทางสหกรณ์ก็จะหัก ค่าวัตถุดิบแต่ละคราวออกจากจำนวนเงินที่ ผู้ผลิตจำหน่ายได้

๔. รัฐควรมีการกำหนดและรับรองมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ที่มีการทดสอบและวิจัยคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ผู้ซื้อเกิดความเชื่อถือและไว้วางใจในคุณภาพ

๕. เนื่องจากผู้ผลิตขาดการศึกษาทางด้านตลาด ทางราชการควรริเริ่มจัดทำข่าวสารการตลาด เกี่ยวกับราคาและหลักเกณฑ์ในการค้า เพื่อให้ผู้ผลิตได้ทราบว่าใครเป็นผู้ที่ต้องการผลิตภัณฑ์ของเขาที่แท้จริง ถ้าหากต้องการจะขายผลิตภัณฑ์เขาสามารถจะดำเนินการได้อย่างไร และถ้าหากผู้ซื้อรายนั้น เขาไม่สามารถ จะขายได้โดยตรง เขาควรจะขายผ่านผู้ใด มีองค์การของรัฐที่จะอำนวยความสะดวกช่วยเหลืออยู่หรือไม่ ตลอดจน การศึกษาเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจโดยทั่วไป การให้ความรู้ความสามารถทำได้โดยการจัดฝึกอบรมให้เป็น พิเศษและวิทยุกระจายเสียงจัดเจ้าหน้าที่ของทางราชการหรือจากสมาคมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ออกทำการ เผยแพร่ความรู้ตามแหล่งที่มีผู้ประกอบการผลิต

๖. การแก้ปัญหาเรื่องพ่อค้าคนกลางและผู้ลงทุน หากสามารถทำให้ผู้ผลิตมีความรู้ความสามารถ ทางด้านการตลาดด้วยวิธีการตั้งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เขาก็จะสามารถดำเนินการขายผลิตภัณฑ์ได้เองโดย ไม่ต้องอาศัยพ่อค้าคนกลางอีกต่อไป หรือถ้าหากการขายไม่สามารถหลีกเลี่ยงพ่อค้าคนกลางได้อย่างน้อย ผู้ผลิตก็จะสามารถใช้ความรู้ความสามารถที่ได้รับเป็นเครื่องมือในการเจรจาต่อรอง เกี่ยวกับเงื่อนไขต่าง ๆ ได้ ไม้ให้เสียเปรียบพ่อค้าคนกลางหรือผู้ลงทุนจนเกินไป

อีกวิธีหนึ่งก็คือ รัฐบาลอาจช่วยเหลือโดยการรับซื้อ และจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้ผลิตโดยตรง ในข้อนี้รัฐบาลได้ดำเนินการอยู่แล้วในที่อื่น ๆ แต่จากการสอบถามผู้ผลิตปรากฏว่าผู้ผลิตไม่เคยทราบเรื่อง นี้เลย ฉะนั้นรัฐบาลควรจะมีการประชาสัมพันธ์ในเรื่องนี้ให้ทั่วถึง โดยเฉพาะผู้ผลิตที่อยู่ตามท้องถิ่นชนบท และการช่วยเหลือในการรับซื้อโดยรัฐบาล เช่นนี้ควรจะได้ขยายขอบเขตการปฏิบัติงานออกไปยังส่วนภูมิภาค

เพื่ออำนวยความสะดวกในการซื้อขายแก่ผู้ผลิตซึ่งอยู่ในแหล่งต่าง ๆ ได้ทั่วถึง จะช่วยให้ผู้ผลิตได้มีโอกาสขายผลิตภัณฑ์ของเขาง่ายขึ้น บทบาทของพ่อค้าคนกลางจะลดลง

นอกจากนี้อาจจะตั้งกลุ่มสมาคมหรือสหกรณ์ขึ้น เพื่อเป็นการผนีกกำลังระหว่างผู้ผลิตในการหาช่องทางและวิธีดำเนินการจัดจำหน่ายให้มีรูปแบบเดียวกัน ได้รับผลตอบแทนอย่าง เสมอภาคและ เพียงพอแก่สภาพของการประกอบการ โดยอาศัยหลักการความรู้ที่ได้ เรียนรู้และได้รับการฝึกอบรมมา เป็นหลักในการดำเนินงานผนวกกับการสนับสนุนจากโครงการช่วยเหลือของรัฐบาลดังกล่าวมาข้างต้น

๗. การแก้ปัญหาทางด้านราคา เนื่องจากผู้ผลิตส่วนใหญ่ไม่ได้รับความ เป็นธรรมในเรื่องราคา ฉะนั้นถ้าสามารถแก้ปัญหาเรื่องพ่อค้าคนกลางและผู้ลงทุนได้ ปัญหานี้ก็จะไม่เกิดขึ้นและในการส่งเสริมในทางราชการควรจะให้ผู้ผลิตเหล่านี้รู้จักการคิดราคาต้นทุนแบบง่าย ๆ เพราะเท่าที่ผ่านมาผู้ผลิตส่วนใหญ่ไม่ได้คิดแรงงานของตนเข้าเป็นต้นทุนการผลิตด้วย กิดแต่เฉพาะวัตถุดิบที่ซื้อมาเท่านั้น จึงทำให้ราคาจำหน่ายต่ำ

อนึ่ง ในการที่จะแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ให้ได้ผลดีจำเป็นต้องร่วมมือกันทุกฝ่ายอย่างจริงจัง คือ ทั้งทางฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายผู้ประกอบการหรือผู้ผลิต ฝ่ายทำการค้าและฝ่ายประชาชนผู้บริโภค

สำหรับทางฝ่ายรัฐบาลนั้น ความจริงในขณะนี้ได้มีมาตรการหลายอย่างที่ทำให้ความช่วยเหลือส่งเสริม อยู่แล้ว แต่บางอย่างก็จำเป็นจะต้องกำหนดให้มีเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิตและ เพิ่มอัตราผลตอบแทนแก่ผู้ผลิต นอกจากนั้นหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องก็ต้องประสานงานกัน เป็นอย่างดีด้วย

ทางด้านผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตเองก็ต้องให้ความร่วมมือ โดยจะต้องพยายามผลิตสินค้าที่มีคุณภาพดีและอยู่ในมาตรฐาน ทั้งจะต้องพยายามปรับปรุงกรรมวิธีการผลิตให้ดีขึ้น เพื่อพยายามลดต้นทุนการผลิต

ทางด้านพ่อค้าคนกลางซึ่งรับซื้อสินค้าไปจำหน่าย จะต้องให้ความยุติธรรมแก่ผู้ประกอบการหรือผู้ผลิต ในเรื่องราคาของผลิตภัณฑ์ ทั้งจะต้องไม่เป็นนักฉวยโอกาสกักตุนสินค้าหรือขึ้นราคาสินค้าโดยไม่เป็นธรรม

ส่วนทางฝ่ายประชาชนผู้บริโภคก็จะต้องให้ความร่วมมือโดยช่วยกันซื้อของที่ผลิตได้ในประเทศ และให้คำวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับคุณภาพและราคาของสินค้าโดยความสุจริตใจและ เป็นไปในทางดีเพื่อก่อ

ถ้าทุกฝ่ายให้ความร่วมมือกันได้ในหลักการดังกล่าวมานี้ ก็เชื่อว่าอุตสาหกรรมทอผ้าในครัวเรือนของประเทศไทยจะเจริญก้าวหน้าไปด้วยดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะดังกล่าว เป็นข้อคิดเห็นอย่างกว้าง ๆ ที่ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นออกมาซึ่งเป็น เรื่องที่ทางราชการอาจจะนำข้อเสนอแนะนี้ไปแก้ไขปรับปรุงให้เข้ากับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ได้ และนำมาปรับปรุงแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ของผู้ผลิตให้ดีขึ้น